

צריכות להיות בלשון הקודש⁽¹⁰⁾. והיינו שצריכים השלשה להיות **בעין דיינים**, שיודעין להקרות בלשון הקודש.

ואמרינן: **תנינא להא דאמרן לעיל** בברייתא.

דתנו רבנן: **מצות חליצה בשלשה שיוודעין להקרות בעין דיינים**. והיינו כפי שתייצנו לעיל.

רבי יהודה אומר: מצות חליצה **בחמשה** נעשית.

מאי טעמא דתנא קמא?

דתניא: כתיב בפרשת חליצה: "ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים". ומיעוט זקנים **שנים**. וכיון שאין עושין בית דין שקול שיכול להחלק בשווה, כדי שתוכל להיות הכרעה על פי הרוב, לכן **מוסיפין עליהן**, על אותם השנים, עוד אדם אחד. **הרי כאן שלשה**.

ורבי יהודה, מגליה דבעינן חמשה?

הכי יליף לה: מדכתיב התם "וקראו לו זקני עירו", למדים שצריך **שנים**. ומדכתיב עוד "זקנים" באותו מקרא שממנו למד תנא קמא, ילפינן דבעינן עוד **שנים**⁽¹¹⁾. וכיון דאין עושין בית דין שקול, **מוסיפין עליהן עוד אחד**. הרי כאן **חמשה**!

ותנא קמא, האי דכתיב "זקני", מאי עביד ליה, מה הוא לומד ממקרא זה?

ומבארין: **מיבעי ליה לרבווי דאפילו שלשה הדיוטות כשרין לחליצה**.

ורבי יהודה, הא דהדיוטות כשרין לחליצה, מנא ליה?

ומבארין: **נפקא ליה מדכתיב:** "ונגשה אליו יבמתו לעיני הזקנים".

דאמר מר: מדכתיב **"לעיני הזקנים"**, ממעטים **פרט לסומים**⁽¹²⁾, שאינם כשרים לחליצה.

יבמתו לעיני הזקנים" אין למדים, דכיון דכתיב "הזקנים", אהנך דלעיל קאי.

אבל תוס' כתבו, דמה שאין למדים מהתם, היינו משום דאצטריך. דאי הוה כתיב "ונגשה יבמתו לעיניהם", הוה אמינא דאין חולצין ליבם סומא. להכי אצטריך "לעיניהם", לאשמועינן שדווקא הם צריכין לראות, אבל היבם לא.

12. במאירי איתא, דדווקא סומין פסולין. אבל שאר בעלי מומין, אף שפסולין לדין, כשרים לחליצה. ועיי' ברמ"א [סדר חליצה א'], שכתב שיש להחמיר שלא יהא בהם שום מום. שאף שלדיני ממונות בעלי מומין כשרים, שמא חליצה שהיא דבר של איסור חמירא.

חליצה בעין דיינים, שלא יהו יושבי קרנות. לפי שדין חליצה כדיני ממונות, שיושבי קרנות פסולין.

10. וטעמא, משום שנאמר בחליצה "וענתה ואמרה", ולהלן הוא אומר "וענו הלויים ואמרו", מה להלן בלשון הקודש, אף כאן בלשון הקודש. ור' יהודה לומד מדכתיב "וענתה ואמרה ככה", עד שתאמר בלשון הזה [סוטה ל"ב ע"ב].

ואם אינם יכולים לקרות בלשון הקודש, כתב בקרן אורה שדינם כמי שאינם יכולים לקרות וחליצתם פסולה. אבל באור שמח [פ"ד ה"ח] כתב שחליצתם כשרה. עיי"ש הטעם.

11. כתב רש"י, דממה שכתוב "ונגשה אליו